

TT Obama kêu gọi người Hồi-giáo mở trang sử mới với Hoa Kỳ

Tuấn Minh

Ông Bush Con là vị tổng thống Hoa Kỳ mà dân Ả Rập và Hồi-giáo thích thù oán nhất. Ngay cả khi ông đã rời khỏi quyền hành gần 5 tháng trời, ông vẫn bị xếp hạng là một lãnh tụ ngoại quốc bị thù ghét nhất dựa theo một cuộc thăm dò dân ý tại 6 quốc gia trong vùng Trung Đông vừa mới được hoàn tất vào tháng trước. Ngược lại với trạng thái này là trường hợp của người kế nhiệm, ông Barack Obama, trước ngày ông lên đường sang công du tại vương quốc Saudi Arabia và Ai Cập để đọc một bài diễn văn quan trọng nhắm vào cộng đồng Hồi giáo trên thế giới để kêu gọi mở ra một trang sử mới trong quan hệ với Hoa Kỳ, đã được đến 73% dân chúng có cảm tình hoặc ít ra là cũng trung dung đối với vị tân tổng thống Mỹ.

Cuộc thăm dò dân ý thường niên được thực hiện dưới sự hướng dẫn của giáo sư Shibley Telhami, một học giả chuyên nghiên cứu về Trung Đông của Trường Đại học Maryland, phối hợp với tổ chức Zogby International. Cuộc thăm dò mang tên là Annual Arab Public Opinion Survey năm 2009 kéo dài trong hai tháng 4 và tháng 5 để phỏng vấn 4,087 cư dân tại 6 quốc gia là Ai Cập, Saudi Arabia, Jordan, Morocco, Lebanon và Liên hiệp Các Tiểu Vương Quốc Ả Rập nhằm đo lường dư luận quần chúng tại vùng Trung Đông, với tỉ lệ sai sót vào khoảng từ 3 đến 4%.

TT Barack Obama bắt tay Quốc vương Abdullah nhân chuyến viếng thăm Saudi Arabia.

Tỉ lệ tích cực giành cho ông Obama tại những quốc gia Ả Rập và Hồi-giáo này, theo lời của giáo sư Telhami, quả là một dấu hiệu tích cực khi mà có đến 4/5 dân số trong vùng vẫn còn có cái nhìn thù nghịch đối với Hoa Kỳ, và một vị lãnh tụ thường có những lời lẽ gay gắt chỉ trích Hoa Kỳ là Tổng thống Hugo Chavez của Venezuela lại được coi là lãnh tụ ngoại quốc đáng khâm phục nhất. Chẳng hạn như tại Pakistan ở những vùng có đông người ủng hộ phe Taliban, trùm khủng bố Osama bin Laden còn được đa số dân chúng trên đường phố

ủng hộ hơn là tỉ lệ giành cho ông Bush. Ông Telhami cho rằng sau thời gian 8 năm của chính quyền Bush, được coi như là thời kỳ tồi tệ nhất trong quan hệ giữa Hoa Kỳ và khối Hồi-giáo, giờ đây là một cơ may để hàn gắn những vết nứt trầm trọng và tính đến chuyện bắt tay hoà giải, hoặc ít ra cũng là bớt thù ghét nhau giữa hai phía.

Trong một vùng đất được nổi tiếng từ lâu là có cái nhìn đầy nghi kỵ về phía Hoa Kỳ, kết quả cuộc thăm dò dân ý cho thấy là có đến 61% người dân thù ghét ông Bush Con trong khi có khoảng 45% lại ưa thích ông Obama và 51% số người được hỏi đã trả lời là họ đặt hy vọng ít nhiều vào những chính sách đề nghị của ông Obama cho vùng Trung Đông. Tuy vẫn giành riêng cho cá nhân ông Obama những tình cảm tích cực, đa số vẫn nhìn về Hoa Kỳ một cách gay gắt hơn nhiều. Chỉ có 18% có cái nhìn tích cực đối với Hoa Kỳ trong khi có đến 77% ít nhiều không có thiện cảm với nước Mỹ.

Trong cái bối cảnh tương đối lạc quan đó, ông Obama đã lên đường viếng thăm hai nước Hồi-giáo quan trọng trong chuyến công du nhiều ngày bao gồm các nước khác tại Âu châu như Đức và Pháp để tưởng niệm những nạn nhân đã bỏ mình trong cuộc Đệ nhị Thế chiến. Chuyến viếng thăm của ông đến vương quốc Saudi Arabia không được chú ý đến nhiều bằng cuộc viếng thăm đến nước thứ hai là Ai Cập, quốc gia đông dân và được coi là hùng mạnh nhất trong khối Ả Rập với bài diễn văn quan trọng đọc tại trường Đại học ở thủ đô Cairo.

Theo như sự phân tích của nhà báo Scott Macleod trong bài viết đăng trên tạp chí Time.com đề ngày 02 tháng 6 vừa qua thì chỉ nội việc ông Obama xuất hiện tại Cairo là cũng giúp đạt được thêm nhiều cảm tình từ khối người Hồi-giáo, với những hình ảnh của nhiều giới trẻ vỗ tay và vui mừng chào đón ông, thay vì hình ảnh quen thuộc trước đó là của những đám đông biểu tình hò hét và thi nhau đốt lá cờ Hoa Kỳ và những hình nộm của các ông tổng thống Mỹ. Thật ra, trước đó ông Obama đã tìm cách đến gần hơn với cộng đồng Hồi-giáo ngay trong bài diễn văn nhậm chức của ông khi nói rằng Hoa Kỳ đang đi tìm “*một hướng đi mới, dựa trên sự tương kính và quyền lợi hỗ tương*”.

Ông cũng đã giành riêng cho đài truyền hình tiếng Ả Rập al-Arabiya một cuộc phỏng vấn và cũng đã gửi một thông điệp đến những người dân Ba Tư nhân dịp ngày đầu năm theo lịch Ba Tư. Trong chuyến công du lớn đầu tiên sau khi lên nhậm chức, ông Obama cũng đã giành thì giờ để viếng thăm Thổ Nhĩ Kỳ, quốc gia có đông dân Hồi giáo đang muốn gia nhập vào Liên hiệp Âu châu. Ngay sau khi vừa lên nắm quyền, ông đã ký sắc lệnh hành pháp để tiến hành việc đóng cửa nhà tù tại Guantanamo Bay cũng như cấm ngặt việc Hoa Kỳ không được tra tấn tù nhân, hai biện pháp đảo ngược lại những chính sách của TT tiền nhiệm Bush Con được đa số người Hồi-giáo đều coi như là nhắm tấn công vào họ.

Ông Obama cũng đã bắt đầu thực hiện kế hoạch rút quân dần ra khỏi chiến trường Iraq và đồng thời lên tiếng yêu cầu nối lại nhịp cầu thương thảo trong việc mưu cầu hoà bình giữa Do Thái và Palestine. Ngoài ra, ông cũng đã cải thiện phần nào những quan hệ căng thẳng với những lãnh tụ tương đối ôn hoà, bắt đầu đảo ngược lại những chính sách nhằm cô lập các quốc gia không thân thiện như Syria và Iran (Ba Tư). Chính Tổng thống Hosni Mubarak cũng đã không ngần ngại lên tiếng ca ngợi ông Obama khi phát biểu: “*Ông Obama là một người biết làm việc một cách chính xác, với tinh thần thực tiễn và sự tính toán hợp lý.*” Cái viễn tượng mối giao hảo giữa ông Obama và khối Ả Rập có vẻ nồng ấm hơn đã khiến cho nhiều người tại Do Thái bắt đầu lo âu, đến mức mà trong một cuộc thăm dò dân ý gần đây, chỉ có 31% dân Do Thái tin rằng ông Obama là người ủng hộ Do Thái. Sau chuyến công du của Thủ tướng Benjamin Netanyahu vào trung tuần tháng 5 vừa qua tại thủ đô Hoa Thịnh Đốn với sự tiếp đón không còn nồng ấm như dưới thời ông Bush Con, một tờ nhật báo lớn tại Do Thái là tờ Ma'ariv đã xì ra lời tiết lộ của một viên chức cao cấp tại Do Thái nhận định rằng “*Do Thái giờ đây hết còn là con cưng của Hoa Kỳ nữa rồi.*”

Trong bài diễn văn được nhiều người chờ đợi, cũng như đã được Toà Bạch Ốc chuẩn bị thật kỹ lưỡng để quảng bá rộng rãi và nhanh chóng bằng những phương tiện kỹ thuật tân tiến, ông Obama đã kêu gọi “*một sự khởi đầu mới giữa Hoa Kỳ và người Hồi-giáo*” và để từ đó cả hai có thể bắt tay hợp tác để đối phó lại hữu hiệu hơn trước tinh thần tôn giáo cực đoan đang lan tràn khắp toàn cầu, cũng như để đẩy mạnh việc mưu cầu miên

viễn cho nền hoà bình tại Trung Đông. Ông nói rằng cái chu kỳ lẫn lộn giữa nghi kỵ và bất hoà giữa hai bên cần phải được chấm dứt.

TT Barack Obama đang vẫy tay chào cử tọa tại trường Đại học Cairo sau khi đọc bài diễn văn.

Toà Bạch Ốc nói rằng bài diễn văn của ông Obama đã không đề ra những đề nghị mới mẻ nào về vấn đề Trung Đông. Trong đó, ông Obama vẫn xác nhận lại mối tương quan chặt chẽ với đồng minh Do Thái “*không thể nào tan vỡ được*”, nhưng đồng thời ông cũng mạnh dạn lên tiếng kêu gọi đồng đều cả hai phía Do Thái và Palestine cần phải thực thi những cam kết đã hứa với cộng đồng quốc tế. Trong một nghĩa cử nhằm lấy lòng người dân Hồi-giáo, trong phần đầu của bài diễn văn ông Obama đã nói đến những căng thẳng từ lâu đã được nuôi dưỡng “*bởi một tinh thần thực dân đã tước đoạt quyền lợi và cơ hội của người Hồi-giáo, và một cuộc Chiến Tranh Lạnh mà đa số các quốc gia Hồi-giáo đều bị đẩy làm con cò mà không đếm xỉa gì đến ước vọng của họ.*”

Ông Obama cho rằng trong cương vị của một vị tổng thống Mỹ, ông có trách nhiệm đánh đổ những luận điểm tiêu cực về Hồi-giáo tại bất cứ nơi nào xảy ra. Nhưng đồng thời ông cũng nói rằng nguyên tắc này cũng cần phải được áp dụng trong khối Hồi-giáo đối với Hoa Kỳ, có nghĩa là không nên quan niệm rằng Hoa Kỳ lúc nào cũng là một quốc gia xấu xa có ý đồ xâm chiếm các nước khác và bành trướng thế lực của mình. Ông đã phát biểu: “*Nếu như không phải người Hồi-giáo nào cũng giống như với cái thành kiến xấu xa sai lầm, thì Hoa Kỳ cũng không giống với cái thành kiến xấu về một đế quốc luôn tìm cách thủ lợi.*”

Trong ngày ông Obama đến Trung Đông, một thông điệp của trùm khủng bố Osama bin Laden cũng được tung ra để lên án và chỉ trích việc làm của tổng thống Mỹ là đã gây hấn với cộng đồng Hồi-giáo khi ra lệnh cho Pakistan phải đàn áp mạnh tay với những phần tử quá khích tại thung lũng Swat. Tuy nhiên, ông Obama đã nói rằng hành động của những người Hồi-giáo quá khích “*cũng đi ngược lại với quyền lợi của con người*” và ông đã dùng một lời trong kinh thánh Quran của Hồi-giáo để hỗ trợ cho luận điểm của mình khi phát biểu: “*Hãy nhận thức về Thượng Đế và hãy luôn nói lên sự thật. . .*”

Ông cũng đã lên tiếng bênh vực cho Hồi-giáo khi cho rằng “*Đạo Hồi không phải là một phần của vấn đề khi giải quyết tình trạng cực đoan bạo động, mà đúng ra nó là một phần quan trọng trong việc cổ động cho tinh thần hoà bình.*” Trong hồ sơ được coi là gay gắt và hóc búa mà khối Hồi-giáo nghi kỵ nhiều nhất đối với Hoa Kỳ là cuộc xung đột giữa Do Thái và Palestine, ông Obama đã đưa ra những lời nhận định thẳng thắn và cũng là những lời thách đố công khai về sự thành tâm của hai phía trong việc mưu cầu hoà bình. Nói về một tổ chức bị Hoa Kỳ và phương Tây thường kết án là thành phần khủng bố, ông Obama nhận định: “*Tổ chức Hamas*

cần phải chấm dứt tình trạng bạo động, và phải tôn trọng những cam kết trong quá khứ cũng như công nhận quyền của Do Thái được hiện hữu.” Và ông nói tiếp: *“Thẩm quyền Palestine cần phải phát triển khả năng điều hành chính quyền với những định chế có khả năng phục vụ cho quyền lợi của người dân. Cùng lúc đó, những người Do Thái cần phải công nhận rằng nếu như quyền hiện hữu của Do Thái không thể bị tước đoạt, thì người Palestine cũng có quyền tương tự như vậy. Hoa Kỳ không chấp nhận sự chính danh của việc tiếp tục thiết lập các trại định cư cho người Do Thái trên những vùng đất tại Ngạn Tây và vùng ngoại ô của Jerusalem. Đây là lúc mà việc thiết lập những trại định cư này cần phải chấm dứt.”*

Rõ ràng đây là những lời nói có tính cách chỉ trích Do Thái mạnh dạn và thẳng thừng nhất từ trước tới nay từ phía một vị tổng thống Hoa Kỳ. Và chính điều này đã khiến cho nhiều chuyên gia am tường thời sự tại Trung Đông cho rằng có thể người dân Hồi-giáo sẽ lại sớm thất vọng trở lại nếu như phía Do Thái không tuân theo những đề nghị từ phía Hoa Kỳ trong những nỗ lực nhượng bộ để thoả hiệp, nhất là khi tân thủ tướng Benjamin Netanyahu lại được coi là một khuôn mặt điều hâu của đảng bảo thủ Likud, và đã phải liên hiệp với các đảng cực hữu để giành lấy đa số cầm quyền.

Bởi vì theo như nhận định của một chuyên gia là ông David Welch, một cựu đại sứ Mỹ tại Ai Cập, thì rõ ràng là ông Obama đang cố gắng thay đổi hướng đi của tương quan ngoại giao giữa các nước trong vùng. Tuy nhiên theo ông thì *“Sự khác biệt trong chính sách từ một chính quyền (Hoa Kỳ) này sang chính quyền khác cũng chẳng là bao. Quý vị có thể dàn dựng để sắp xếp lại, hoặc gói ghém điều chỉnh lại, nhưng rồi cho dù dưới chính quyền Cộng Hoà hay Dân Chủ, bao giờ cũng có một sự chú tâm vững bền vào những điều cơ bản.”*

Và nếu như tình trạng “vẫn như cũ” lại xảy đến thì chắc chắn là người dân Ả Rập và Hồi-giáo sẽ không hài lòng và chấp nhận. Bởi vì như kết quả cuộc thăm dò dân ý thực hiện tại 6 quốc gia trong vùng Trung Đông đã cho thấy, cho dù đa số hiện nay có thiện cảm với một vị tổng thống da đen được nhiều người trên thế giới ngưỡng mộ và trong tên họ của ông ta có chữ lót là Hussein giống với nhiều người Hồi-giáo khác, nhưng chỉ có 18% dân số có cái nhìn tích cực về Hoa Kỳ trong khi có đến 77% đều nhìn về nước Mỹ với con mắt đầy hoài nghi.

Cái thông điệp mà người dân tại đây muốn nêu lên rất rõ ràng: Họ sẽ cho ông Obama một cơ hội, nhưng họ phải chờ đợi những kết quả cụ thể cho thấy một sự chuyển hướng thực sự trong những chính sách của Hoa Kỳ. Nói theo lời nhận định của ông Hala Mustafa, chủ biên của tờ báo tiếng Ả Rập có tên là Dân Chủ tại thủ đô Cairo thì *“nếu như ông ta đến đây và nói rằng chúng tôi tôn trọng Hồi-giáo và Hoa Kỳ không chống lại quý vị, thì điều đó cũng chỉ là những luận điệu kiểu tuyên truyền. Muốn xoá bỏ những sự ngăn cách sâu xa này, ông ta cần phải thay đổi nhiều chính sách và dẫn thân một cách tích cực hơn trong vấn đề giải quyết khó khăn tại vùng Trung Đông. Ông ta cần phải can đảm để nhấn mạnh đến những khó khăn thử thách cho chúng ta vào lúc này. . .”*

Liệu ông Obama có can đảm vượt qua được những thử thách to lớn đó mà nhiều vị tổng thống Mỹ tiền nhiệm đều đã gặp khó khăn và chưa khắc phục được? Hai năm trước đây, không ai tin rằng ông Obama có thể tạo được hy vọng mong manh để trở thành tân tổng thống tại nước Mỹ, vì thế nên quả tình là ông Obama là một trường hợp ngoại lệ, cho dù chưa ai nói được là ông có thể là một chính trị gia ngoại hạng hay chưa.

Thế nhưng có lẽ ông ta sẽ cần phải can đảm và làm những hành động ngoại hạng thì mới mong giành được cảm tình từ phía cộng đồng người Hồi-giáo trên thế giới, và từ đó sẽ kéo họ đứng về phía của Hoa Kỳ thay vì đứng bên kia chiến tuyến.

Tuấn Minh

Tuanminh1956@yahoo.com

Houston, Texas 06-06-2009